

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum electio sit solum eorum quæ sunt ad finem, vel etiam quandoque
ipsius finis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

fit aliqua rō, vel electio; quod ex hoc apparet; q̄ omnia, quæ sunt vnus naturæ, similiter operantur.

ARTICVLVS III.

Vtrum electio sit solum eorum, quæ sunt ad finem, vel etiam quandoque ipsius finis.

Inf. art. 4. & 6. cor. lit. 3. q. 18. arti. 4. cor. & lib. 4. contra cap. 93. fin. Et opus. 2. cap. 177. Et. 3. Eth. lect. 1. Et 1. Perih. le. 14. fi. ca. 12. post med. to. 5. ca. 2. to. 5. art. 1. ad 3.

AD TERTIVM sic proceditur. **V**i. q̄ electio non sit tm̄ eorum, q̄ sunt ad finem. Dicit. n. Philosophus in 6. Eth. * q̄ electionē rectā facit virtus. Quæcunq; aut̄ illius gratia nata sunt fieri, non sunt virtutis, sed alterius potentia; illud autem, cuius gratia fit aliquid, est finis; ergo electio est finis.

¶ 3. Præ. Electio importat præceptionem vnus respectu alterius; sed sicut eorum, quæ sunt ad finē, vnū potest præcipi alteri, ita etiam diuersorum finium; ergo electio potest esse finis, sicut & illorū, quæ sunt ad finem.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 3. Ethico. * quod voluntas est finis; electio autem eorum, quæ sunt ad finem.

RESPON. Dicendū. q̄ sicut iam dictum est, * Electio consequitur finem, vel iudicium, quod est sicut conclusio syllogismi operatiui; vnde illud cadit sub electione, quod se habet, vt conclusio in syllogismo operabili. Finis aut̄ in operabilibus se habet, vt principium, & non vt conclusio, vt Philosophus dicit in 2. Phys. * vnde finis, inquantū est h̄mōi, non cadit sub electione. Sed sicut in speculatiuis, nihil prohibet, id quod est vnus demonstrationis, vel sciētiæ principū, esse conclusionem alterius demonstrationis, vel sciētiæ; ita et̄ contingit id, qd̄ est in vna operatione, vt finis, ordinari ad aliquid, vt ad finem; & hoc mō sub electione cadit. Sicut in operatione medici, sanitas se h̄t vt finis, vnde hoc non cadit sub electione medici, sed hoc supponit tanq̄ principū; sed sanitas corporis ordinatur ad bonum animæ. Vnde apud eum qui habet curam de animæ salute, potest sub electione cadere esse sanum, vel esse infirmum; nam Apostolus dicit 2. ad Cor. 12. Cū enim infirmor, tunc potens sum; sed vltimus finis nullo modo sub electione cadit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod fines proprii virtutum ordinantur ad beatitudinem, sicut ad vltimum finem; & hoc modo potest esse eorum electio.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ sicut supra habitū est, vltimus finis est vnus tm̄; vnde vbiq; occurrit plures fines, inter eos potest esse electio, sc̄cū dū quod ordinantur ad vltimum finem.

AD TERTIVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD TERTIVM dicendū, q̄ sicut supra habitū est, vltimus finis est vnus tm̄; vnde vbiq; occurrit plures fines, inter eos potest esse electio, sc̄cū dū quod ordinantur ad vltimum finem.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum electio sit tantum eorum, quæ per nos aguntur.

10. art. 5. co. q. 1. art. 7.

TERTIO art. omisso, in r̄sione ad tertiu 4. art. aduerte, aliquos minus perspicaces, nec discernentes terminos moralium, & legū, hinc dicere, q̄ in electionib. p̄dictorum singuli non eligunt, sed nominant̄ eligendū, cū hoc nec somnauerit hic littera, sed dicit, q̄ electio, q̄ est actus interior voluntatis, in h̄mōi electionibus est electio.

AD QUARTVM sic proceditur. **V**i. q̄ electio non sit solum respectu humanorum actū. Electio. n. est eorū, q̄ sunt ad finē; sed ea, q̄ sunt ad finem, non solum sunt actus, sed et̄ organa, ut d̄r in 2. Phy. ergo electiones non sunt tantum humanorum actuum.

¶ 2. Præ. Actio à contemplatione distinguitur: sed electio etiam in contemplatione locū habet, prout. Luna opinio alteri præligitur; ergo electio non est solum humanorum actuum.

¶ 3. Præ. Nihil hō tentat agere, nisi eligēdo; sed beatus B̄ndictus dicit, Quod si Prælatus aliqua im-

lum humanorum actuum. **¶** 3. Præ. Eliguntur homines ad aliqua officia, vel secularia, vel ecclesiastica, ab his, qui nihil erga eos agunt; ergo electio non solum est humanorum actuum.

SED CONTRA est, qd̄ Phil. dicit in 3. Ethic. quod nullus eligit nisi ea, quæ existimat fieri per ipsum.

RESPON. Dicendū, q̄ sicut in tentio est finis; ita electio est eorum, q̄ sunt ad finem; finis autem vel est actio, vel res aliqua. Et cū res aliqua fuerit finis, necesse est, q̄ aliqua humana actio interueniat, vel inquantū homo facit rē illam, q̄ est finis, sicut medicus facit sanitatem, quæ est finis eius; vnde & facere sanitatem d̄r finis medici; vel inquantum hō aliquo modo vitur, vel fruitur re, quæ est finis, sicut auaro est finis pecunia, vel possessio pecuniæ. Et eodē modo dicēdum est de eo, quod est ad finē, quia necesse est vt id, quod est ad finē, vel sit actio, vel res aliqua interueniente aliqua actione, per quā facit id quod est ad finem, vel vitur eo. Et per hunc modum electio semper est humanorum actuum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod organa ordinantur ad finem, inquantum homo vitur eis propter finem.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

AD PRIMVM dicendū, q̄ homo qui eligit episcopum, vel principem ciuitatis, eligit nominat̄ ipsum in talem dignitatem; alioquin si nulla esset eius actio ad constitutionem episcopi, vel principis, non compereret ei electio. Et similiter dicendum est, quod quandoq; dicitur aliqua res præligi alteri, adiungitur ibi aliqua operatio eligentis.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ in ipsa contemplatione est aliquis actus intellectus assentientis huic opinioni, vel illi: actio vero exterior est, quæ contra contemplationem diuiditur.

Ca. 5. artic. 3.

D. 3.

Veri. q. 11. Et. 3. Ethic. 1. ca. 2. part. ante med. art. 4. hanc quest.

1. q. 11. 4. cor. 2. q. 18. 1. co. 1. q. 1. 1. Per. 1. ca. 2. 1. ca. 2. 1. ca. 2.